

Ma'oz Tzur – the final stanza

Composed by Dr. Avi Shmidman and Rav Yitzchak Etshalom
Alon Shvut, Hanukkah 5771

This stanza was composed to complete the song in which we praise ה' for the many salvations He has granted us; in our modern era, we have been blessed ה' בחסדי, with redemption from the millennia of bitter exile and Jewish sovereignty over ארץ ישראל.

The phraseology is all taken, as seen in the ביאור, from prophecies of redemption which are most closely associated with our modern era, from the הפטרה read on יום העצמאות and passages in ישעיה and יחזקאל which emphasize the "light" of redemption – thus tying it in to the נרות חנוכה – and from Psalm 30, which is the שיר של יום (according to the גר"א) for חנוכה.

שְׁנֵית יָדְךָ הוֹסַפְתָּ / מִשְׁאוֹל דְּלִיתְּ יְדִידִים
אוֹר אֶרֶץ זְרַחַת / עֲנַפֵּי מַתַּת וּמִגְדִּים
קוֹרְאִים לְךָ וּמוֹדִים / הַלֵּל גּוֹמְרִים שְׁמֶךָ מִיַּחַדִּים
מִיְמֵי יִשְׁעֵי / מְעוֹז סְלֵעֵי / הַבְּעִיר כְּנֶגְהָ לַפִּידִים

You reached out Your hand a second time / from the depths you drew up your beloved ones
To shine Your light upon your land / Giving us branches and sweet fruits
We call to You with thanksgiving / we recite the Hallel and declare the oneness of Your name
The waters of our salvation, / our Rock, our protector / has lit aflame like the light of torches

ביאור

1 שְׁנֵית יָדְךָ הוֹסַפְתָּ: על פי הפטרה ליום העצמאות: 'יוסיף אדני שנית ידו לקנות את שאר עמו' (יש' יא, יא). משאול דלית: על פי מזמורה של חנוכה: 'ארוממך יי כי דליתני... העלית מן שאול נפשי' (תה' ל, ב-ד). ידידים: עם ישראל.

2 אוֹר אֶרֶץ זְרַחַת: על פי יש' ס, א: 'כי בא אורך וכבוד יי עליך זרח'; ורומז לאור הנרות. עֲנַפֵּי מַתַּת וּמִגְדִּים: מסימני הגאולה על פי יחזקאל לו, ח: 'ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל'; וברובד המטפורי, זריחת האור על הארץ בצלעית הראשונה מביאה לידי פריחת הארץ וצמיחתה.

3 קוֹרְאִים לְךָ וּמוֹדִים: על פי הפטרה של יום העצמאות: 'הודו ליי קראו בשמו' (יש' יב).

4 יִשְׁעֵי... הַבְּעִיר כְּנֶגְהָ לַפִּידִים: על פי נבואת הנחמה בישעיהו סב: 'למען ציון לא אחשה... עד יצא כנגה צדקה וישועתה כלפיד יבער', ושוב רומז לאור הנרות. הַצִּירוֹף מִיְמֵי יִשְׁעֵי: על פי הפטרה של יום העצמאות: 'זשאבתם מים בששון ממעיני הישועה' (יש' יב, ג). מְעוֹז סְלֵעֵי: הוא כינוי להקב"ה על דרך פתיחת השיר ('מעוז צור'; והשווה תה' יח, ג). וְשִׁיעוֹר הַטּוֹר: הקב"ה גילה את ישועתו לעין-כל.